OKRESNÝ ÚRAD TURČIANSKE TEPLICE

Odbor starostlivosti o životné prostredie

ul. SNP 514/122, 039 01 Turčianske Teplice

Ministerstvo životného prostredia SR
Námestie Ľudovíta Štúra 1, 812 35 Bratislava
Podateľňa 2
21-05-2015
Evidenčné číslo 25586 | Číslo spisu:
Prílohy/listy | Vybavuje:

Ministerstvo životného prostredia SR
Sekcia environmentálneho
hodnotenia a riadenia
Námestie Ľudovíta Štúra 1
812 35 Bratislava

Vaše číslo/zo dňa	Naše číslo	Vybavuje/linka	Turčianske Teplice
/13.4.2015	OU-TR-OSZP-2015/000357-Ku	Ing.Kucháriková	18.5.2015

VEC **„Návrh plánu otvárky, prípravy a dobývania v dobývacom priestore Rakša" – podnet podľa § 19 zákona č. 24/2006 Z.z.**

Okresný úrad Turčianske Teplice, odbor starostlivosti o životné prostredie, ako príslušný orgán podľa zák. č. 525/2003 Z.z. o štátnej správe pre životné prostredie, obdržal dňa 14.4.2015 žiadosť o vyjadrenie k „Návrhu plánu otvárky, prípravy a dobývania v dobývacom priestore Rakša"(na roky - do vyťaženia zásob).

Okresný úrad Turčianske Teplice po preštudovaní podania a znalosti miestnych pomerov zistil, že navrhovaná činnosť je plánovaná v hraničných hodnotách, ktoré sú určené v Pr. č. 8 Bod 1 Ťažobný priemysel , pol.č. 11. Lomy a povrchová ťažba a úprava kameňa, ťažba štrkopiesku a piesku s kapacitou od 5 ha záberu plochy a od 100 000t/rok. Keďže sa jedná aj o záujmové územie z pohľadu ochrany prírody a krajiny, príslušný úrad požiadal o stanovisko ŠOP SR Správa NP Veľká Fatra, ako miestne príslušného správcu územia, ktorý dňa 5.5.2015 doručil stanovisko v zmysle § 9 ods.1 písm. b) zákona č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, z ktorého vyberáme nasledovné skutočnosti :

1. Navrhovaná činnosť predstavuje obnovenie banskej činnosti na ložisku dolomitov Rakša. Ložisko sa nachádza v k.ú. obce Rakša v okrese Turčianske Teplice a je súčasťou pohoria Veľká Fatra, časti Bralná Fatra, budovanom v tejto časti dolomitmi chočského príkrovu. Na dobývanie ložiska bol určený dobývací priestor, ktorý zaberá plochu 263 998 m^2. Ťažba na ložisku prebieha od roku 1957. V súčasnosti je otvorený povrchový stenový lom so siedmimi etážami. Naposledy bola ťažba vykonávaná v roku 2010, kedy skončila platnosť Plánu otvárky, prípravy a dobývania ložiska na roky 2003-2010.
   V súčasnom návrhu POPD sú určené hranice ťažby v rozsahu parciel vo vlastníctve navrhovateľa: parcely E-KN 335/12 a 333/3000 (pôvodné parcely 335/a/2 a 330). Ťažobný priestor je lokalizovaný v hraniciach určeného dobývacieho priestoru a výmera ťažobného priestoru je 4,99 ha s predpokladanou ročnou ťažbou do 100 000t.
2. Dobývací priestor Rakša sa nachádza v ochrannom pásme NP Veľká Fatra s 2.stupńom územnej ochrany. S dobývacím priestorom hraničí Národný park Veľká Fatra (3. stupeň územnej ochrany), Územie európskeho významu Veľká Fatra (SKUEV0283) a Chránené vtáčie územie Veľká Fatra (SKCHVU033). V blízkosti sa nachádza národná prírodná rezervácia Rakšianske rašelinisko.

Tel.: 043/4923304 | Fax: 043/4923304 | E-mail: Tatiana.Kucharikova@minv.sk | IČO: 00151866

Na dne kameňolomu Rakša sa vyvinulo mimoriadne bohaté, porovnaní s ostatnými mokraďnými lokalitami v Turci unikátne spoločenstvo druhov rastlín a živočíchov viazaných na stojaté alebo pomaly tečúce vody. Malá hĺbka vody na relatívne veľkej ploche sa od jarných mesiacov rovnomerne prehrieva a poskytuje ideálne podmienky pre život a vývoj obojživelníkov. Doteraz tu bola zaznamenaná prítomnosť druhov - skokan hnedý [§] (*Rana temporaria*) - 99,58 €, ropucha bradavičnatá [M R §] (*Bufo bufo*) - 165,97 €, ropucha zelená [M R §] (*Bufo viridis*) - 66,38 €, rosnička zelená [M R §] (*Hyla arborea*) - 165,97 €, kunka žltobruchá [E M R §] (*Bombina variegata*) - 66,38 €, mlok vrchovský [M R §] (*Triturus alpestris*) - 165,97 €, mlok bodkovaný [M R §] (*Triturus vulgaris*) - 165,97 €. Početnosť niektorých druhov počas hlavnej sezóny (jarné a letné mesiace) tu dosahuje rádovo stovky až tisíce jedincov alebo ich vývojových štádií. Okrem obojživelníkov sa tu zistila prítomnosť týchto 17tich druhov vážok – *Lestes sponsa, Platycnemis pennipes, Coenagrion puella, Pyrrhosoma nymphula, Ischnura elegans, Ishcnura pumilio* [R], *Enallagma cyathigerum, Aeshna cyanea, Anax imperator* [M §] - 66,38 €, *Libellula depressa, Libellula quadrimaculata, Orthetrum cancellatum, Orthetrum coerulescens* §- 99,58 €, *Sympetrum danae, Sympetrum sanguineum, Sympetrum vulgatum, Lestes viridis* [R], čo možno považovať za mimoriadne bohaté spoločenstvo s výskytom mnohých vzácnych a chránených druhov nie len na národnej ale i medzinárodnej úrovni. Okrem týchto druhov je na túto lokalitu topicky i troficky viazaná početná užovka obojková [M R §] (*Natrix natrix*) – 99,58 €, jašterice a niekoľko vzácnych hniezdičov, ako napr. cibík chochlatý [M R §] (*Vanellus vanellus*) – 663,87 €, kulík riečny [M R §] (*Charadrius dubius*) – 331,93 €. V jednej z horných terás lomu, ktoré už dlhšiu dobu neboli využívané, pozorujeme až po niekoľko sezón hniezdenie výra skalného [M R §] (*Bubo bubo*) – 1327,75 €. (Európsky významné druhy sú v texte označené indexom "[E]", druhy chránené medzinárodnými dohovormi alebo zaradené do príloh Smernice o biotopoch sú označené indexom "[M]", druhy chránené zákonom o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z. z. sú označené indexom "[§]", druhy z červeného zoznamu živočíchov sú označené "[R]", spoločenská hodnota v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. o ochrane prírody a krajiny z. pre jedinca, alebo jeho vývojové štádium (vajíčko, larva), je za chránenými druhmi vyjadrená v €).
Na lokalite sa nachádza unikátny výskyt kriticky ohrozenej zákonom chránenej zemežlče pobrežnej slatinnej (*Centaurium littorale subsp. uliginosum*) – 66,38 €, v hojnom množstve ohrozená a zákonom chránená praslovička pestrá (*Hippochaete variegata*) – 36,50 €, porasty chár, zraniteľnej bublinatky obyčajnej (*Utricularia vullgaris*)- 26,55 €, ohrozenej a zákonom chránenej prvosienky pomúčenej (*Primula farinosa*) – 26,55 €, ohrozenej zákonom chránenej tučnice obyčajnej (*Pinguicula vulgaris*) – 36,50 €, zraniteľného kruštíka močiarneho (*Epipactis palustris*) – 36,50 €, a ďalších vzácnych a ohrozených druhov rastlín.

V dotknutom ťažobnom priestore bolo v minulom období sledované pravidelné hniezdenie druhu výr skalný (*Bubo bubo*), ktorý je aj predmetom ochrany v CHVÚ Veľká Fatra. V čase hniezdneho obdobia (február – júl) požadujeme pred začatím ťažby vykonať obhliadku s pracovníkmi ŠOP SR, z dôvodu lokalizácie hniezda a usmernenia ťažby (predídenie prípadnej likvidácie hniezda a hniezdneho páru).

Významné z pohľadu ochrany prírody a krajiny je aj zachovanie mokradí na nultej etáži. Ohrozené môžu byť prepravou materiálu prípadne jeho uskladnením v tomto priestore. Na zmenu stavu mokrade, najmä jej úpravu zasypávaním, odvodňovaním, ťažbou trstia, rašeliny, bahna a riečneho materiálu sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody okrem vykonávania týchto činností správcom vodného toku (§ 6 ods. 4 zákona č. 543/2003 Z.z v znení neskorších predpisov). Ideálnym riešením je vylúčenie prepravy a uskladňovania materiálu v miestach výskytu mokradí.

Keďže mokrade na 0-tej etáži slúžia na rozmnožovanie obojživelníkov, je potrebné v čase rozmnožovania (marec-apríl-máj), ako aj premeny žubrienok na dospelé (koniec júna-júl) obmedziť pohyb mechanizmov v tomto priestore (prebieha ťah obojživelníkov), prípadne realizovať opatrenia na zabránenie ich usmrcovania. Časové obmedzenia závisia od priebehu počasia v roku, prípadne opatrenia závisia od kolízie ťahových smerov obojživelníkov s miestami pohybu mechanizmov.

Dôležité je aj zabrániť úniku škodlivých látok (napr. pohonné látky) do vodného prostredia.

3. Nakoľko je lom situovaný v blízkosti chránených území, je potrebné minimalizovať znečisťovanie prostredia únikom škodlivých látok do prírodného prostredia - minimalizácia úniku prachových častíc (kapotáž technologickej linky, polievanie ciest počas prašných období), zabránenie úniku škodlivých látok (napr. pohonné látky) do vodného prostredia. Keďže Dobývací priestor Rakša sa nachádza v území, ktoré je významné z pohľadu ochrany prírody a krajiny, neodporúčame povolenie ťažby na neurčité obdobie (až do vyťaženia zásob).

Na základe uvedených skutočností a súčasne aj na základe negatívnych ohlasov obyvateľov obce Rakša, ktorí predložili k novej otvárke lomu Petíciu občanov, v ktorej poukazujú na rozpor navrhovanej činnosti s Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Rakša a nevhodného zásahu do kultúrnej pamiatky Hrádok a obťažovanie občanov prepravou vyťaženého materiálu obytnou časťou obce, Okresný úrad Turčianske Teplice navrhuje zmysle § 19 zákona č. 24/2006 Z.z., aby navrhovaná činnosť bola posudzovaná v zmysle zákona č. 24/2006 Z.z., aj keď nedosahuje limit pre posudzovanie vplyvov na životné prostredie.

Okresný úrad Turčianske Teplice
odbor starostlivosti o životné prostredie
Ul. SNP 514/122
039 01 Turčianske Teplice
-1-

Ing. Viera Moskáľová
vedúca odboru

Prílohy :
Návrh plánu otvárky, prípravy a dobývania ložiska dolomitov v dobývacom priestore Rakša.